

Případová studie (Chile×Brazílie)

Vladan Hodulák

Osnova

- Případová studie obecně
- Chile
 - Základní vymezení
 - Vnitřní podmínky rozvoje
 - Vnější podmínky rozvoje
 - Hospodářský rozvoj
 - Dosažené výsledky
- Brazílie
 - Základní vymezení
 - Vnitřní podmínky rozvoje
 - Vnější podmínky rozvoje
 - Hospodářský rozvoj
 - Dosažené výsledky
- Srovnání

Případová studie obecně

- Dvě pojetí
 - detailní analýzou lze získat spolehlivé informace o širší kategorii fenoménů
 - detailní a často praktické znalosti mají vědeckou hodnotu samy o sobě
- Definiční znaky
 - dostatečně ohraničená historická epizoda
 - uzavřený systém
- Jedinečná×instrumentální případová studie
- Postup
 - Stanovení cíle
 - Zhodnocení teorií
 - Specifikace proměnných
 - Výběr případu
 - Analýza proměnných
 - Analýza kauzálních vztahů
 - Zhodnocení

Chile

- Nezávislost od 1810
(španělská kolonie)
- Republika
- 16,6 mil. obyvatel
- 756 tis. km²

Chile – vnitřní podmínky

- Poloha
 - nevýhodný tvar území státu, nedostupné horské oblasti, obtížné spojení, výhoda blízkosti pobřeží (obchod), poměrně izolovaná poloha
- Zdroje
 - velká rozmanitost podnebí a krajiny, převážně hornatá země, rozmanité zemědělství
 - značné zdroje mědi (1. na světě), železná ruda
 - dlouhé pobřeží – rybolov
- Společnost
 - poměrně homogenní populace, převážně míšenci Španělů a místních obyvatel, jisté problémy s Indiány Mapuche na jihu země (10%), málo cizinců
 - drtivá většina křesťanů, asi 70 % katolíci
 - celkově ne příliš výrazné třecí linie
- Politika
 - relativně prostá převratů, politická stabilita, v hospodářské oblasti vláda práva
 - výjimka – vláda A. Pinocheta 1973-1990, volební porážka, odstoupil, přes 3000 mrtvých či pohřešovaných, výrazný vliv na další směřování země
 - od 1990 neustálé zlepšování v dodržování lidských práv, vláda práva, bezpečnost

Chile – vnější podmínky

- Zahraničně-politická orientace
 - územní spory s Peru a Bolívií (válka koncem 19. stol.), nicméně všechny země udržují vzájemné diplomatické zastoupení (i když s Bolívií ne plné)
 - od Pinochetova převratu spojenec USA
 - podpora volného trhu, bilaterální smlouvy s několika státy (Kanada, Mexiko aj.), člen G20 (kolo jednání z Doha)
- Mezinárodní organizace
 - od 90. let velmi aktivní člen mezinárodního společenství, člen všech hlavních celosvětových organizací (OSN, WTO, IMF, WB)
 - člen APEC, OAS, přidružený člen MERCOSUR, jednání o vstupu do OECD

Chile

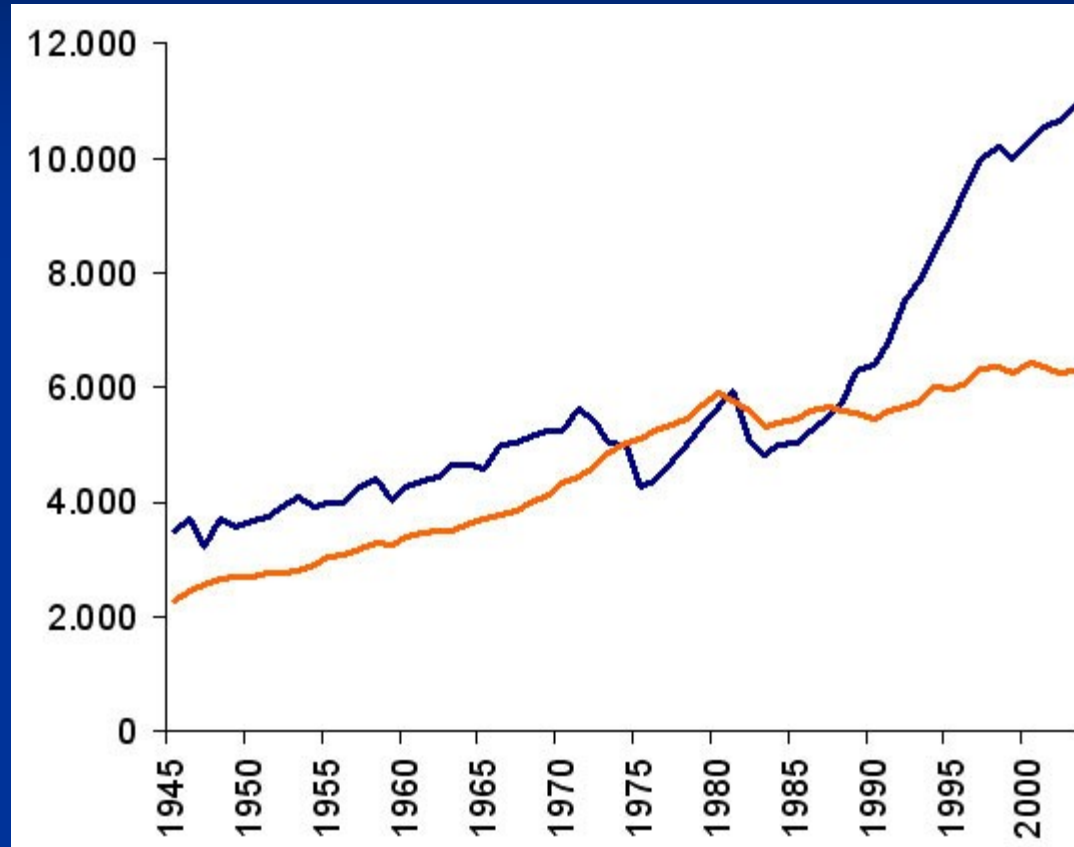
■ Hospodářský rozvoj

- od 40. let v návaznosti na velkou krizi strategie nahrazování dovozu
- protekcionismus, silná státní regulace, neschopnost tvorby kapitálových statků, kontroly cen (zemědělství), nízké růsty HDP, vysoká inflace (kolem 30%)
- reformy S. Allendeho – zestátňování, agrární reformy, ekonomická krize, inflace přes 100%
- A. Pinochet – aplikace tržních reforem, zapojení se do světového hospodářství, exportně zaměřená strategie rozvoje (liberalizace, privatizace)
- 1982-83 finanční krize (špatné půjčky bank)
- Chile vzorem pro provádění strukturálních reforem (IMF, WB)
- po Pinochetovi – v podstatě pokračování v nastaveném kurzu, větší důraz na sociální oblast, trh práce

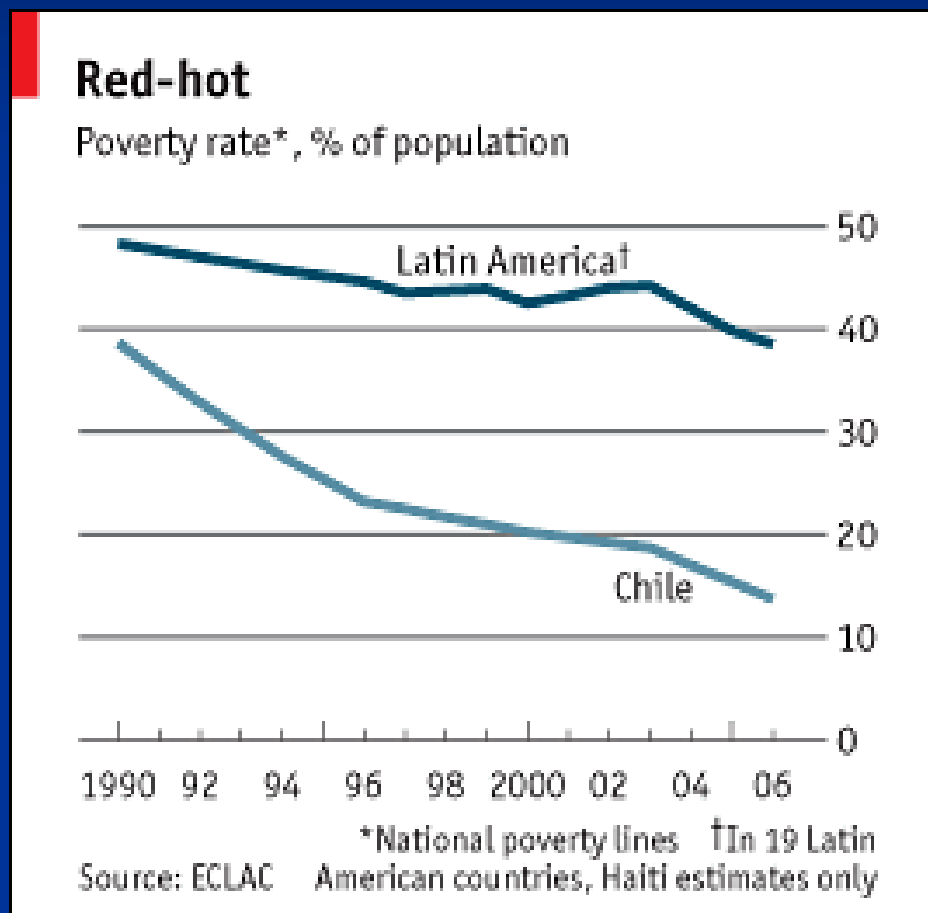
■ Zahraniční pomoc

- asi 50 mil. USD, hlavně bilaterální, klesá

Vývoj HDP Chile oproti zbytku JA

Míra chudoby v Chile oproti zbytku LA

Chile - výsledky

- HDP na obyvatele – 14 510 (PPP, IMF, 2008), 2. místo v LA
- HDI – 40. místo na světě (OSN, 2006), 1. místo v LA
- vysoká příjmová nerovnost Gini koeficient 54,9 (OSN, 2007)
- Index konkurenceschopnosti – 26. místo
- Dluh k HDP 4,1%
- Chile je v současnosti vyspělý stát (pozvání do OECD), plně zapojený do světové ekonomiky sledující neoliberální cestu rozvoje.
- Problémem jsou závislost na exportu mědi a velká příjmová nerovnost.

Brazílie

- Nezávislost 1822
(portugalská kolonie)
- Federativní republika
- 186,7 mil. obyvatel
- 8 514 tis. km²

Brazílie – vnitřní podmínky

- Poloha
 - rozsáhlé území, poměrně výhodný tvar území státu, spojení (říční síť), značná délka pobřeží (obchod)
- Zdroje
 - velká rozmanitost podnebí a krajiny, velká část pokryta neprostupnými tropickými pralesy (dřevo), rozmanité zemědělství, v současnosti především zaměřeno na výrobu biopaliv (dále káva, cukr), rozsáhlá říční síť (vodní energetika 2. na světě)
 - zdroje ropy a zemního plynu, železná ruda, diamanty (rozsáhlé přírodní bohatství)
- Společnost
 - etnicky značně heterogenní populace (50% běloši, 47% Pardo, 7% černoši)
 - značně nerovnoměrné rozložení populace (pobřeží×vnitrozemí)
 - drtivá většina křesťanů, přes 70 % katolíci
 - slabá úroveň vzdělávacího systému a veřejných služeb
 - celkově ne příliš výrazné třecí linie (extrémní promíšenost populace)
- Politika
 - politicky nestabilní země, vlády vojenských junt (30. léta, 1964-1985), větší stabilita až v 90. letech

Brazílie – vnější podmínky rozvoje

- Zahraničně-politická orientace
 - trvalé úsilí o samostatnou aktivní zahraniční politiku, snaha o dosažení velmocenského statutu (G4)
 - podpora mírového soužití v LA (přerušování vývoje jaderných zbraní)
 - jedna z vůdčích zemí Jihu (G24, G77)
 - nejprve agresivní industriální politika, od druhé pol. 90. let politika volného trhu (G-20, kolo jednání z Doha, zemědělství)
- Mezinárodní organizace
 - aktivní člen mezinárodního společenství, člen všech hlavních celosvětových organizací (OSN, WTO, IMF, WB)
 - člen OAS, MERCOSUR

Brazílie

■ Hospodářský rozvoj

- vynálezce teorie závislosti, obhajoba strategie nahrazování dovozu
- od druhé poloviny 30. let v návaznosti na velkou krizi strategie nahrazování dovozu, zesílení po roce 1945
- 1945-73 – strategie nahrazování dovozu, spotřební zboží, růst
- 1975-93 – strategie nahrazování dovozu, kapitálové statky, zadlužování, inflace, stagnace
- od 1994 (plán Real) přijetí tržních reforem, liberalizace zahraničního obchodu, 1999 finanční krize, od 2000 růst

■ Zahraniční pomoc

- asi 300 mil. USD, hlavně bilaterální, klesá

Brazílie - výsledky

- HDP na obyvatele – 10 326 (PPP, IMF, 2008)
- HDI – 70. místo na světě (OSN, 2007)
- Vysoká příjmová nerovnost Gini koeficient 57 (OSN, 2004)
- Index konkurenceschopnosti – 72. místo
- Dluh k HDP 45,1%
- Brazílie je státem s vyššími průměrnými příjmy, který se postupně přiklání k neoliberalní cestě rozvoje.
- Hlavními problémy jsou bezpečnost a enviromentální hrozby (odlesňování).

Srovnání

- V průběhu rozvoje se oba státy potýkaly s podobnými problémy (finanční krize)
- Hlavním rozdílem v případě vnitřních podmínek rozvoje byly politická stabilita, bezpečnost a vláda práva.
- Hlavním rozdílem v případě vnějších podmínek byla míra prosazování volného obchodu a investic.
- Chile se dalo na neoliberaální cestu rozvoje o dekádu dříve, z dosavadních dat se vyplývá, že tím získalo před Brazílií náskok.

Srovnání HDP dle PPP (tis. USD)

